

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLINE AEGKIRI

Nr. 45 (255)

6. novembril 1926 a.

VI. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas Mk. 1000.—
 poolaastas „ 500.—
 veerandaastas „ 250.—
 Siseministeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
 aastas Mk. 800.—
 poolaastas „ 400.—
 veerandaastas „ 200.—
 Üksik number maksab Mk. 25.—
 Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kabinettid k. 12—1
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompää lossis. Tel. 7-24
 Kuulutuste hinnad:
 1/1 lehek. Mk. 4000.— 1/4 lehek. Mk. 1000.—
 1/2 „ „ 2000.— 1/8 „ „ 500.—
 1/3 „ „ 1350.— 1/16 „ „ 250.—
 Tunnistuste kaotuste kuulutused Mk. 100.—
 Lehe eesküljel 75% o, tekstis 100% o kallim.
 Adressi muutmine 30 mk.
 Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543.

Sisu: 1) E. Mets, Leiubüroodest. 2) O. Angelus, Siseministeriumi 1927/28 a. eelarve. 3) A. Liif, Ringkäik suurel Berliini politseinäitusel. 4) Dr. F. Brandi, Võitlusest liigjoomise vastu politseilise hoolekande abil. 5) H. Tann, Intervjuu Berliini Schupo'ga. 6) E. T. Realthing, Rahvusvaheliste kuritegijate tagaajamine. 7) Ametlik osa. 8) Väljamaalt. 9) Küsimused ja kostmised. 10) Kuulutused.

Leiubüroodest.

E. Mets.

Praegu puudub meie politseiasutustes kindel kord, kuidas talitada leitud asjadega, vähemalt selles mõttes, kuidas ja kuhu võiks kodanik pöörduda juhusel, kui ta on kaotanud mõne asja. Selles asjas võtsin isiklikult üles küsimuse prefektide koosolekul läinud suvel, kus soovitasin seada sisse **leiubürood** väljamaa eeskujul. Leiubüroo oleks keskkoh, kuhu koonduksid kõigepealt teated leitud asjade kohta ja pärastpoole ka asjad ise.

Praeguse korra juures võtab iga jaoskond, maal aga iga konstaabel, vastu teadaande ja leitud asja ning jätab selle teatud ajaks oma hoolde ja pärastpoole, kui asjaomanikku pole leitud, saadetakse asi edasi mõnel pool jaoskonda, mõnel pool prefektuuri või koguni kriminaalkomissarile. Asja leiust aga üldiselt teada ei anta,

vaid oodatakse mõni aeg, et omanik tuleks otsima asja, mis pärast asjaleidmine jääb tihti omanikule teadmatuks. Kui aga igast leitud asjast avalikult teatada ajalehes, siis läheks see liig kulukaks ja ei tasuks vaeva ega kuulutuse kulusid. Mõnes linnas küsitakse teistest jaoskondadest järele, kas asja omanik on teatanud asja kaotamisest, ja sellega piirdub terve tegevus leitud asja omaniku otsimisel. Jääks üle korraldada leitud asjade otsimist üleriikliselt, nagu isikute ja varastatud asjade otsimisel. Ka see viis ei tasu ennast kaugeltki ära ja tekitab ainult suurt ja üleliigset kirjavahetust ning kulusid, kuna asja omanik tihti ei mõtlegi asja otsida.

Sellepärast on kõige otstarbekohasem kutsuda ellu, eriti linnades, leiubürood.

Leiubüroo ei tarvitse olla iseseisev asutus, vaid seda võiks praeguste asutuste korra juures liita aadressbüroode külge, kus toimetatakse elanikkude registreerimist. Leiubüroosid omavalitsuste külge liita ei saa, sest seadus (Balti erasead. § 735) nõuab, et leidja peab leiust, kui asjaomanik teadmata, teatama politseile 3 nädala jooksul. Tähendab, politseiasutused peavad korraldama asjaomaniku otsimist ja toimetama asjadega seaduse kohaselt.

Siin võib vaielda, et ka praegu on kord niisugune, et asja leidja kui ka omanik pöörduvad politsei poole. Kuid missuguse politsei poole, kas kriminaalpolitsei, prefektuuri, jaoskonna või koguni konstaabli poole? Teiseks puudub meil side nimetatud asutuste vahel leitud asjade suhtes. Näiteks, isik on kaotanud asja ühes jaoskonnas, siis pöördub ta loomulikult oma elukoha järele vastavasse jaoskonda, kus aga leiust midagi ei teata; kuigi teated saadakse, siis palju hiljem. Ja nii peab kodanik hulk asutusi läbi rändama, enne kui ta satub asja jälgile. Selle juures võib tekkida olukord, et jaoskonnas, kus asi leitud, ei ole teadaande vastuvõtja sellest teistele teatanud ja omanik peab ka sealt tühjalts tagasi minema. Loomulikult heidab ta käega ja asi jääbki jaoskonda vedelema, kus komissar tihti mures on nende arvestamise ja alalhoidmisega. Ei saa tähendamata jätta, et enamusel kodanikest on seaduslik kord teadmata, nii et väga paljud ei teagi, kuhu pöörduda või mis asjaga peale hakata, ja korruga tuleb asjaomanik ning palub leidja vastutusele võtta võõra vara omandamise eest.

Niisama on ka paljudel ametnikudel kord tundmata, kuidas talitada leitud asjadega, ja igakord peab ta asja kaaluma ja küsima, kuidas talitada nende asjadega. Leiubüroos aga on ametnik, kellele tehakse ülesandeks alati asjaga kursis olla, mis märksa kiirendab ja hõlbustab asjaajamist.

Kuid ärgu vaadatagu leiubüroode peale mitte pealiskaudselt. Ei jatku veel sellest, kui mõne asutuse uksele pannakse silt „Leiubüroo“ ja asutustele teatatakse, et leitud asju võib leiubüroost kätte saada. Enne aga tuleks igal prefektil läbi mõelda üksikasjaline kord, kuidas ja kuhu koguda teateid ning leitud asju, niisama ka kord, mis nendega tuleb teha omaniku mitteleidmisel.

Viimase küsimuse kohta on pikemalt

kirjutanud siseministri abi hra Kübarsepp (vaata „E. Politseileht“ nr. 4 ja 5 s. a.). Leiubüroode organiseerimise ja talitamise korra juures tahaksin peatuda mõne sõnaga.

Leiubüroosid linnades oleks soovitav koondada aadressbüroode juure. Iga kodanik, kes on kaotanud asja, pöördub kohe leiubüroosse, kust asja saab kätte või saab teateid, kus asi leitud ja kelle käes hoiul. Leidja võib pöörduda, kas otsekohe leiubüroosse või vastavasse jaoskonda.

Jaoskond, saades teadaande asja leiukohta, teatab leiust telefoni teel viibimata leiubüroole. Teadaandes tähendatakse lühike asjakirjeldus, leidmise aeg ja koht ja leidja nimi. Asi saadetakse kõige lähemal ajal ühes protokolliga leiubüroole. Leiubüroo peab kartoteegi asjade kohta, kusjuures nende liigitamisel võiks aluseks võtta üleriiklise otsimise korraldust. Protokollid kantakse lauajuhendisse ja ömmeldakse erikausta. Asjad pitseeritakse ja nummerdatakse samas järjekorras ja hoitakse alal teatud ruumis. Järjekorra number märgitakse ka kaardile. Kui asju vähe on, siis ei ole kartoteeki vaja pidada, vaid seda leiab lauajuhendist. Lauajuhendit võib pidada mitu aastat järgimööda, vastavalt asjade arvule. Asjade kättesaamisest annab omanik protokollil allkirja ja kaart eemaldatakse kastist ja tehakse märkus lauajuhendisse. Ühtlasi nõutakse sisse $\frac{1}{3}$ asja hinnast ja saadetakse postiga leidjale kätte. Omaniku mitteleidmisel müüakse asjad ära ja talitatakse, nagu nõuab seda seadus.

Nii on kõik see tegevus koondatud ühte kohta. Nii kodanikud kui ka ametnikud teavad kelle poole pöörduda asja leidmise või kaotamise korral.

Peale selle oleks prefektide hooleks uue korralduse teatavakstegemine ajalehtede kaudu, kus ka leidja kohused tuledatakse meele, samuti ka tagajärjed, kui leidja asja omale jätab. Ajalehtedes peab seda aga korduvalt tegema, et võimalikult laiem hulk kodanikke teaks, kuidas talitada eeltähendatud juhtumistel. Aegajalt võiks tuua ka leitud asjade nimekirju.

Juhtumistel, kui asjakaotaja on kaotanud asja reisiril, siis tuleks temale soovitada kirjalikult pöörduda teiste leiubüroode poole, kus võiks oletada asja kaotamist. Leiubüroode juure võiks koondada ka varastatud asju, mis praegu kriminaalpolit-

seis seisavad ja mille omanikke otsitakse.

Maal oleks otstarbekohasem leiubüroosid asutada jaoskondades. Sinna teatavad konstaablid samuti viibimata asja leiust, kuid asju ära ei saada. Asju hoiavad nad alal oma juures 1 kuni 2 kuud, millise aja jooksul omanik võib neid kätte saada. Peale tähendatud aja viib konstaabel, kui tal peaks tarvidust olema jaoskonda minna, asjad enesega kaasa.

Kõik need põhjendused ja kaalutlused tõin ette prefektide koosolekul, kus ühemeelselt jõuti otsusele, et leiubüroode ellu-

kutsumine on soovitav ja tarvilik. Samale seisukohale asus ka politseidirektor. Asjaalgatamine jäi prefektide eneste hoolde, kuid nüüd on sellest juba 1/2 aastat möödunud, ilma et keegi oleks liigutanud selleks sõrme. Näib, et härrad prefektid tegutsevad ainult nii palju, kui neid sunnitakse ja jooksev töö neid sunnib! Liig vähe oma algatust ja tahet uuenduste poole ning tahet seista kodanikkude teenistuses ja olla võimalikult vastutulelik. Vabandatagu minu otsekohest, aga kahjuks on asi nii!

Siseministeeriumi 1927/28 a. eelarve.

Oskar Angelus.

Siseministeerium seadis vastavalt eelarve seadusele 1927./28. a. eelarve oktoobrikuuks kokku ja saatis selle rahaministeeriumile. Missugusel kujul eelarve kord maksma hakkab, kuidas kord asutakse selle eelarve täitmisele — need on lahtised küsimused, sest lahtised on koosseisud, lahtine on kõigepealt ministeeriumi tulevane saatus: kas jääb ministeerium sarnasena alles, kas ühendatakse seda teise, näit., kohtuministeeriumiga, kas on ühendamine viimasel juhtumisel lihtsalt siseministeeriumi osade üleviimine teise ministeeriumi alla või lähevad üksikud osad ühe, teised teise ministeeriumi alla? Kõik need küsimused ootavad vastust ja kahjuks viibib see vastus, mis ei seisa asutuse ega üksikute ametnikkude huvides.

Siseministeeriumi 1927./28. a. korraliste kulude eelarve on praegu maksvate koosseisude alusel praeguse ministeeriumi konstruktsiooni põhjal 390.762.900 marga suuruses kokku seatud ja on seega 10.661.550 marga võrra suurem kui käesoleva aasta eelarve, sellest administratiiv-osakonna alal 91.500 marga ja politsei osakonna alal 11.768.100 marga võrra suurem; piirivalve valitsuse eelarve on vähenenud korraliste kulude alal 1.106.600 marga võrra. Erakorraliste kulude eelarve on 13.240.000 m. suuruses kokku seatud, sellega suurenenud 12.240.000 marga võrra.

Suuremat tõusu näitab politsei osakonna eelarve. Politsei eelarve kohta peab eriti seda tähendama, mis meil üldse eelarvete vastuvõtmisel ja maksmapanemisel silma torkab. Eelarve vaadatakse kõigepealt ministeeriumis läbi selleks

määratud ametnikkude poolt — tagajärg, esimesed kärpimised, mis veel õigustatud ja võimalikud, sest oma ministeeriumi ametnikud tunnevad aparaati ja teavad, kus võiks kokku hoida ja kus mitte. Siis satub eelarve riigikassasse — tagajärg kärpimine. Kolmas instants on riigikogu vastavate komisjonide näol — jällegi kärpimised. Kui, näiteks, võtta arstiabikulusid, mis muu seas kõigile muret sünnitavad, kel eelarvega tuleb tegemist teha, kulude vahetpidamata suurenemise tõttu, siis kärbitakse neid järjekindlalt igal aastal. Kuid ametnikkudel ja nende perekondadel on õigus arstiabi tasuta saada, neid kulusid peab riik praeguse korra juures täielikult kandma — ning kordub igale ametnikule, kes eelarvete kokkuseadmise ja kaitsmise alal on tegutsenud, tuntud nähtus: raha nõutakse lisaelarvete korras ja saadakse muidugi ka. Mitte ainult nende, vaid ka teiste kulude osas muutub seepärast põhieelarve vastuvõtmine kunstlikuks eelarve vähendamiseks, mida siis eelarve aasta kestvusl parandatakse lisaelarvete vastuvõtmisega. Sarnases süsteemis aga peitub kui mitte teatud hädadoht, siis vähemalt viga. Kulud, mida tuleb teha maksvate seaduste põhjal või maksvate seaduste täitmiseks, surutakse alla, selle läbi saadakse eelarve ülejääk, mis mitmesugusteks otstarveteks jällegi ära lubatakse. Selle tagajärjeks aga võib olla ainult lõpuliku eelarve puudujääk, sest nagu öeldud, kulude vähendamine on tihti peale kunstlik, ebatõeline, mitte läbi viidav.

Tõusnud on peaaesjalikult järgmised politsei osakonna kulud allpooltoodud põhjustel. Palga paragrahv on suurenenud

umbes 6 miljoni marga võrra, kusjuures aga koosseise pole suurendatud ega palgaskid tõstetud; tõus on seletatav 10% ja 5% palgast mahaarvamise ära kaotamisega, arvates 1. aprillist 1926. a. „riigiametnikkude ja -teenijate ühekordse palgalisa ja palgaseaduse muutmise seadus“ § 7 („R. T.“ nr. 31 — 1926. a.) põhjal, samuti ka asjaoluga, et riigikogu alamkomisjon käesoleva aasta eelarve vastuvõtmisel palkade kulust suurema summa maha tõmbas, koosseise ja palkasid sealjuures muutmata jättes. Ametsõidukulu on suurenenud küüdi ja raudtee taksid kõrgeendamise tagajärjel umbes 450.000 marga võrra, kantseleikulud — posti, telegraafi ja telefoni kulude arvel umbes 3 miljoni marga võrra, majapidamise kulud — umbes 400.000 marga võrra (üüri, puhastuse ja majateenijate palga osas), sõidukulud — umbes 500.000 marga võrra tarvismineva sõiduabinõude osalise uuendamise tõttu, veokulud — umbes 1.300.000 marga võrra küüditaksid tõstmise tagajärjel („R. T.“ nr. 32 — 1926. a.) — neid summe makstakse teatavasti omavalitsustele tapikorras edasisaadetavate vangide veokuludeks, hariduslikud kulud — 250.000 marga võrra, mis seletatav sellega, et politseikool töötab aasta läbi, kuna käesoleva aasta eelarvesse võeti ainult 7 kuu kulu, kodifikatsioon ja kirjastamine — 170.000 m. võrra käsiraamatu „Kuritegude jälgimine“ trükkimiseks, segakulud — 300.000 m. võrra Valga ja Pärnu piiripunktides kolmnurkade ehitamiseks lennukite läbilaske kohtadel („R. T.“ nr. 54 — 1926. aastast alusel).

Vähendamisi näitab politsei osakonna eelarve ametnikkude ja teenijate varustuse osas — 1 miljon marka ja, väiksemas ulatuses, remontide, õppetarvete, relvade ja nende varustuse alal.

Piirivalve valitsuse eelarve on vähenenud üle miljoni marga võrra, mis seletatav kõigepealt palga paragrahvi „mitmesuguste tasude“ liitri kulude vähendamisega. See on tingitud üleajateenijate kolme kuu tasusumma vähendamisega sel põhjusel, et üleajateenijad suuremalt osalt tasu on kätte saanud käesoleva ja läinud eelarve aasta jooksul, mis annab vastavate seadluste põhjal kolmeaastane vahetpidamata teenistus. Uute kuludena on juure tulnud mootorrataste muretsemine ja ülevõlpidamine — kulu on hädatarvilik salakäru jälgimise ja revideerimiste kergemaks läbiviimiseks; kapitaalremont — vanade, teistelt asutustelt ülevõetud hoo-

nete remonteerimiseks, saunade ehitamiseks ja ühe suure kordoni (Juminda) põhjalikuks remonteerimiseks; hariduslikud kulud — võimlemisabinõude muretsemiseks ja ka auhindade soetamiseks spordi- ja laskevõistluste jaoks. Just võimlemisabinõude muretsemise krediidi puudus on ennast kibedalt tunda annud. Piirivalvuritel, kes sageli elavad kodanikkude keskel, kes neid hea meelega ei näe (segavad ju piirivalvurid tulutoovat, kuid seadusevastast äriajamist), puudub võimalus vaba aega huvitavalt mööda saata, võimlemise arendamine on sellepärast igapidi tervitatud, seda enam, et piirivalve raske teenistus nõuab terveid mehi, tugevaid, vastupidavaid kaitsevaelasi.

Administratiiv-osakonna eelarve on umbes sama suur (vahe 91.500 mk.) kui käesoleva aasta eelarve, vaatamata sellele, et juure on tulnud kapitaalremont 290.000 marga ulatuses (riigikantselei uksehoidja korteri kanalisatsiooni sisseseadmine ja lossiteenijate pesuköögi ümberehitamine) ja ajutiste tööjõudude tasu 450.000 marga suuruses (suurenenud 400.000 marga võrra). Riigikogu poolt 25. märtsil s. a. vastu võetud „Vene-nõukogude vägede poolt tehtud sõjakahjude ja rekvisitsioonide tasumise seaduse“ („R. T.“ nr. 31 — 1926. a.) põhjal tasutakse vabadusesõjas nõukogude vägede poolt tehtud kahjud meie kodanikkudele. Üldise kahjusaaajate arvust (ümmarguselt 10.000 isikut) on uue seadusele vastavalt soovi avaldanud tasu saada 2860 isikut, kellede asjad tulevad osalt esimest korda (50% kõigist asjadest) läbi vaadata rekvireerimise peakomisjonis ja maksvate seaduste alusel ajutises komisjonis. Riigikogu rahaasjanduse koosseisude alamkomisjon kustutas koosseisust sõjakahjude asjade juhataja, põhjusel, et sõjakahjude asju tuleb ajutiste tööjõudude abil korraldada — seisukoht, millega ühineb ka ministeerium; selle tõttu on tähendatud tööde tegemiseks eelarvesse võetud 400.000 marka ajutistele tööjõududele.

Erakorraliste kuludena on ette nähtud: administratiiv-osakonna alal kõlakoja ehitamine Kadriorus 2.240.000 marga eest, vastavalt Tallinna linnavalitsuse palvele, politsei-osakonna alal üür ratsareservi hobusetallide eest, mis kavatsetakse ehitada kaitseliidu staabi õue peale kaitseliidu poolt, tingimusel, et 10-aastane üür tallide valmisaamisel ette makstakse; see teeb välja 4 miljonit marka, mis ei ole suur summa, kui arvesse võtta, et 1) lin-

navalitsus nõuab praeguste ratsareservi ruumide vabastamist või üüri 39.000 marka kuus, ja 2) kui osta tarvisminevat krunti ja sinna hakata talle ja ruume ehitama, see läheks vähemalt 14—15 miljonit marka maksuma. Piirivalve alal on erakorraliste kuludena ette nähtud 7 miljonit marka, mis läheks vaja kordonite ehitamiseks vene piiril ja seitsme uue sauna ehitamiseks.

Tulude suurenemist ei ole ette näha, pea tuluallikaks siseministeriumi alal, kus muidugi tulused üldse vähe ette näha,

on välispasside ja peatuslubade maks, Kadrioru majade üür ja trahvid ning viivitusrahad, mis kõik püsivad umbes käesoleva aasta eelarve piirides. Kaudseid tulused, nagu, näiteks, piirivalve poolt tabatud salakaubavedajate trahvimaksud jne. ei võeta arvesse; muu seas määrati 1925. a. jooksul tolliasutuste poolt tollitrahvi piirivalve poolt tabatud salakauba (enamalt jaolt piiritus) vedamise eest 105.310.094 marga suuruses; peale selle konfiskeeriti muidugi veel salakaup.

Ringkäik suurel Berliini politseinäitusel.

Politseiinspektor A. Liit.

(Järg.)

Eelmises numbris kirjeldatud näituse osa lõppes politsei kutseühingute ja politseikirjastuste paviljonidega. Politseikirjastusest olid välja pandud ainult värske-
mad tooted politseikirjanduse alalt, kuid neistki jätkus avarate laudade katteks: mitu aegkirja, milliseid toetavad kaastööga ülikooli õppejõud ja teised eriteadlased, pea iga politsei tegevusharu kohta leiduvad paksud raamatud, kus vastasse alasse puutuvad küsimused peensusteni on läbi harutatud. Kui soodus on ometi meie saksa kolleegal seesuguse kirjavara juures ennast koolist ja teenistusest läbi aidata!

Edasi järgnesid väljapanekud, mis kujutavad politseitegevust mitmesugustel aladel. Siin leiduvad ülevaated politseikorraldusest üldse, modellid alles hiljuti ehitatud politseihoonetest, siis kantseleiruum vana iganenud sisseseadega, samas kõrval teine ruum varustatud kõige moodsama sisseseadega, ülevaated politsei majapidamisest, politsei tegevus kerjuste, hulkurite, mustlaste, turgude, tänavkaupluste, rändavate kaubitsejate, kaaludemõõtude, elanikkude registreerimise, väljamaalaste, väljarändajate, trahterite ja teatrite järevalve alal. Siinsamas on välja pandud terve politseijaoskond moodsa varustusega.

Hulk ruumi võtab enda alla Berliini kordnikkonna (Schutzpolizei) näitus. Kordnikkonna organisatsiooni kujutavad mitmekesised tabelid ja ülevaated. Nagu nendest selgub, on Berliini kordnikud jaotatud 160 jaoskonda üle terve linna, peale selle on olemas 18 reservkomandod (Überfallkomandos), millised paigutatult tähtsamatesse punktidesse linnas ja

varustatult eriliste liikumis- ja võitlusabinõudega moodustavad tugevad, alati valmisolevad löögirühmad juhtuvate suuremate korratuste mahasurumiseks. Mitmed liivakastid ja reljefplaanid näitavad kordnikkude päevatööd; siin reguleerib ta miljonlinna võimsalt voogavat liikumist, seal peab korda tulekahju puhul, patrullib öösel kardetavamates linnaosades, peab korda suurema rahvakogumise puhul jne. Samas modellid kasarmuruumidest, riietus ja relvad. Välja on pandud ka paari sülla kõrgune torn tänavliikumist juhtiva politseiniku jaoks ja valgussignaali seadeldus samaks ots-
tarbeks.

Edasi järgnevad moodsad sideabinõud, algades telefoniga ja lõpetades pilditelegraafiga, liikumisvahendid maal, vees ja õhus ning politseiline järevalve liikumise suhtes, politsei ülesanded ehituste-, jahipidamise-, kalapüügi-, sanitaar- ja veterinaaralal. Nimetatud osakondade üksikasjaline kirjeldamine ei mahuks kuidagi ringkäigulise ülevaate raamidesse, nõndapalju oli seal välja pandud vaatamismaterjali. Peab aina imestama, mis suguse suure hoole ja armastusega saksa ametivennad olid tööd teinud näituse heaks kordaminekuks.

Välispolitsei näitus lõpeb maapolitsei osakonnaga, kus vastandina näituse eelmisele osale, milles domineeris linnapolitsei, on esile toodud maapolitsei korraldus ja tegevus. Kuid see osakond ise on käabus hiiglase kõrval, võrreldes teda linnapolitseiga. Mõned tagasihoidlikud paviljonid, kus ulualust leidnud maapolitseikool, ametnikkude vormiriided, relvad ning teopaigale kaasavõetav tehniline va-

rustus; edasi tabelid, millest näha maapolitseinikkude ülesandeid ja tegevust. Samas leidusid mitmed manitsustahvlid kodanikkudele, kellele seal mõndagi näib olevat keelatud, mida meil kodaniku põhiõiguste hulka arvatakse. Üks tahvel, näiteks, kandis järgmist salmi:

„Wanderer lies und merke Dir das
Geh' vom Weg nicht ab ins Gras,
Damit man leicht und ohne Müh'
Dich unterscheiden kann vom Vieh'.“

Eestikeelses tõlkes tähendaks see ligikaudu järgmist: Rändaja, loe ja pea meeles, et selleks, et Sind kergem oleks lojusest eraldada, ei peaks Sa tee pealt kõrvale, rõnu sisse astuma.

Näituse lõpposa moodustasid kriminaalpolitsei väljapanekud. See osakond oli jaotatud kahte ossa — avalik ja kinnine näitus. Viimane oli suurele publikule suletud, sisse lasti üksnes neid, kes kuulusid politseisse või kuritegevuse jälgimisega seotud kutsealadesse.

Avalik osa algas Berliini krim.-politsei poolt valmistatud suureviisilise mõrtsukatöö dioraamaga: keskel teopaik loomulikus suuruses, ümberringi kümme pilti, mis kujutavad politsei tegevust kuritöö teate kättesaamise silmapilgust kuni toimija ülestunnistamiseni. Selle väljapanekuga oli Berliini krim.-politseil õnne: hommikust õhtuni keerles mõrtsukatöö dioraama ees pikk uudishimuliste saba, kes kannatlikult järge ootasid, et pilku heita krim.-politsei „salapärasesse“ töösse. Sama menu osaliseks sai Hannoveri krim.-politsei oma kuulsa mitmekordse mõrtsuka, Haarmani, elukorteri väljapanekuga. Kriminallistile aga ei pakkunud kumbki väljapanek iseäralikku: harilik teopaik kehvapoolsete jälgedega, teisel — koristamatu joodiku korter.

Lööknumbreid välja arvatud, koosnes krim.-politsei näitus järgmistest osakondadest: organisatsioon, liikumisabinõud, tehniline varustus teopaiga ja seal leiduvate asitõenduste käsitamiseks, vangide transporteerimise abinõud, kaitseabinõud, registratuur, kriminaalmuuseum; viimane oli korraldatud üksikute kuriteoliikide järele. Eriosakondadena tuleb siia juure veel arvata vanglaid ja vangide põgene-misi, kunstiteoste võltsinguid ja porno-graafia vastu võitlemist.

Teatavasti tegutses krim.-politsei paljudes Saksa osariikides seni ainult linnades. Uue politsei korraldusseaduse järele tahetakse aga nüüd üle terve riigi luua ühtlane krim.-politsei võrk, mille

teostamine on praegu käsil. Näitusel võis näha vastavaid organiseerimis-plaane. Vanade krim.-politsei maade hulgas seisab esikohal Sachsen, kes juba 1911. a. saadik omab ühtlaselt üle maa ulatava krim.-politsei; Sachseni eeskujule järele tahetakse nüüd mujalgi krim.-politseid korraldada. See on seda huvitavam, et meie krim.-politsei korraldus on Sachseni omaga väga lähedalt sarnane. Sachsen oli välja pannud oma krim.-politsei võrgu kaardi, mis võimaldab väikest võrdlust teha meie krim.-politseiga. Selle järele on Sachsenis 5 krim.-politsei tsentraalasutust, mille alla kuuluvad jaoskonnad ja muud vähemad krim.-politsei postid, 7 suuremat jaoskonda linnades, kus asuvad kõrgemad kohtud, 6 väiksemat jaoskonda ja 23 posti (viimastes 2—3 ametnikku), kokku 41 krim.-politsei punkti. Sachseni maaala suurus on 14,992 □ kilom., seega läbistikku 366 □ km. iga punkti peale, läbimõõduga 20×18 km. Kui punkt asub oma piirkonna keskaigas, siis ei ulataks tal kõige pikem ots üle 10 km. Meie maa-ala on 47.500 □ km., krim.-politsei punktide arv 22, kümnes nendest asub ainult 1 ametnik, läbistikku iga punkti kohta maa-ala 2160 □ km., läbimõõduga 50×45 km., pikem ots 25 km. Järjelikult kulub meie krim.-politsei ametnikul, kui mõlemil oleks kasutada üheväärilised liikumisabinõud, 2½ korda rohkem aega ära liikumiseks kui Sachseni ametivennal. See avaldab aga suurt mõju töö tagajärgede peale. Kölnis on elanikkude arv 707.507, krim.-politsei ametnikkude arv 345; ametnikud töötavad ainult linnas. Meil, Tallinnas ja Harjumaal kokku on elanikke 219.654, krim.-politsei ametn. arv 41; ametnikud töötavad ka maal. Berliinis elanikkude arv on 5 milj. ümber, krim.-ametn. arv 2062, ilma kantselei-ametnikkudeta, meil üle maa 146 seesugust ametnikku.

Liikumisabinõudest seisab aukohal auto, temale järgneb mootorratas. Berliini krim.-politseis on tarvitusel eraldi tellimise peale valmistatud n. n. mõrtsukatöökomisjoni auto, mida tarvitatakse asjatundjate teopaigale sõidutamiseks suuremate kuritegude puhul. See on harilik tugevajõuline kinnine auto, millel istekoha vastas on ülestõstetav laud protokoleerimise jaoks ja taga ruumikas kast vaatlustarvete kohvri, päevapildiaparaatide ja valgustusabinõude mahutamiseks. Maal on ametnikud varustatud peale selle veel

jalgratastega, mille kõrval on olemas head võimalused raudteede ja omnibuste kasutamiseks.

Vaatlustarvete pauna täiendamise ja hoolega tegemist tehtud. Oli neid näha näitusel õige mitmesugusel kujul, enamasti nahast kohvrite näol, mis vaheste läbi mitmesse ossa jaotatud. Meil tarvituselolevad kast- ja nahkpaun täidavad aga oma osa sama hästi, kui nähtud kallihinnalised kohvrid (hind 350 Saksa marka), muudkui meie omade sisu tuleks vast järgmiste esemetega täiendada: paar kummikindaid, kokkupandavad pihid jätkustaravate esemete ülesvõtmiseks (võiks kõvast puust valmistada), plekk-karbike formaliini aurutamiseks (abinõu kärbest vastu kaua seisnud laipade leidmisel), riiviavaja, haartangid (ukse avamiseks, kui võti seespool), pipett, kümmipriit, vahapliiats, jäljetsirkel. Oli näha ka väikesi taskuskantavaid karbikesi näpujälgede võtmise tarvetega. Uudiseks olid väikesed statiivi peal seisvad kiirteheitjad teopaiga valgustamiseks, kui vaja vaatlust ette võtta pimedal ajal. Kiirteheitjat võib ühendada auto akkumulaatoriga. Teiseks uudiseks võiks nimetada väikest spetsiaalkaamerat näpujälgede pildistamiseks kohtadelt, *kuhu suure kaameraga ei pääse ligi*, hind 250 Rmk., seega küllalt kallis.

Vangide veo alal oli välja pandud vangiveo vagunite, laevade, autode ja töldade mudelid ja terve rida mitmesuguse ehitusviisiga käeraudu ning viskekette. Viimaste hulgas leidis ka vanaaegne vargapüüdmise hark. See riistapuu kujutas kaheharulist harkij rohke süllapikkuse varre otsas. Hargiharud lõpesid sissepoole painduvate terasvedrudega. Läks tagaajajal korda põgenejat kuritegijat kaela- või jalgupidi hargi-

harude vahele võtta, siis oli viimane nagu mullikas lõa otsas. Uudisena oli siin välja pandud, Nascheck & Co poolt Dresdenist, seadeldus, mida soovitatakse käraudade asemel tarvitusele võtta. Seadeldus koosneb kahest paarist metallliigestest, millistest üks paar rihmastiku abil aluspesu peale jalgade külge kinnitatakse, kuna teine paar on määratud käevarte jaoks. Liigesed võimaldavad küll mõõdukaid liigutusi põlvest ja küünarnukist, kuid nüpea kui köidetu pistab jooksu või tõstab käe löögiks, läheb liiges lukku ja fikseerib lubamatu liigutuse (jalg jääb põlvest kõveraks, käsi — küünarnukist). Kena mõte iseendast, kui ainult seadelduse külgepanemisega ei oleks nõnda palju sekeldust.

Kaitse- ja pealetungi abinõude jaoskonnas oli näha rikkalik väljavalik püstoleid, spiraalnuute, nuie ja kastete. Uudisena esines püstolipära külge kruvitav ja liigestega kokkukäiv laad õla yastast laskmise jaoks. Hea asi, kuid taskuskandmiseks siiski veidi tülikas. Oli näha ka gaaspüstoleid ja tuntud Nascheck & Co poolt valmistatud viskeabinõu tagaetava püüdmiseks. Viimane kujutas käsigranaadi taolist õonest metallriistapuud, mille saba õõnesse on keritud kaunis pikk nõör, pea küljes aga leiduvad rebaseraudade sarnased näpitsad; viimaste vedrumehanism asub peaõõnes. Enne viskamist tõmmatakse näpitsad sellekohase kangi abil lahti, külgepuutumise tõukest kargavad näpitsad kokku. haaravad enda vahele eesolevad riided, aga võib olla ka tükikese seljanahka. Ühed muigasid, teised raputasid päid, kuid tragi ärimees näis olevat kaljukindel, et tema teravmeelse leiduse õige koht on iga tubli krim.-ametniku vöö vahel.

(Järgneb.)

Võitlusest liigjoomise vastu politseilise hoolekande abil.

Politseidirektor **Dr. F. Brandl**, Viin.

(Berliini politseikongressil peetud referaadi järele.)

(Lõpp.)

Lubatagu nüüd tuua mõned eriti iseloomustavad näited hoolekande juhtumiste illustreerimiseks, mis saadud meie hoolekande osakonna juhatajalt, hoovinõunikult Dr. Walkhoffilt.

Üks raudteeametnik, invaliid, hakkab jooma, ei täida enam korralikult teenistuskohuseid, vabastatakse ametist, otsib tüli

oma naise sugulastega, kelle juures tema elutseb, peksab naist ja satub lõpuks närvihaigete haigemajja. Kui mees peale mitmekuulist haigemajas viibimist koju läheb, ei võeta teda seal enam vastu, tal tuleb minna invaliidide kodusse ja sinna elama jääda. Hoolekande ametnikul läheb korda, raudteevalitsusega läbi rääkides,

meest uuesti paigutada raudteeteenistusse. mõne aja pärast võetakse mees, tänu jällegi hoolekande ametniku kaasabile, ka perekonda tagasi. Praegu on mees teenistuses väga hoolas ja virk, tema ülalpidamine naise vastu on igapidi eeskujulik, samuti tema vahekord naise sugulastega, mees ei joo enam tilkagi alkoholi.

Keegi lihunikusell on teatud vahekorras kellegi noore tütarlapsega, viimasel sünnib laps. Mehe sugulased aga ei luba selli tütarlast kosida ja neil lähebki korda meest sundida ühte teist naisterahvast kosima. Naise süü tõttu muutub abielu mehele väljakannatamatuks, mees hakkab murede ja mõtete lahutamiseks alkoholi tarvitama, satub mõne aja pärast joodikutele määratud parandusmajja ja hakkab varsti peale parandusmajast lahkumist uuesti jooma. Oma sugulastega satub tema lõpulikult tülli, need ei taha temast enam kuulda, tööd mees ka ei leia, abielu lahutatakse. Hoolekande asutusel läheb korda lepitada meest sugulastega, temale uuesti tööd muretseda ja tema abiellumist endise armukesega läbi viia. Oma sugulaste kaasabil hakkab lihunik iseseisvalt töötama ja arvatavasti ei lange tema enam alkoholi küüsi. Praegu ei joo mees enam sugugi.

Keegi naisterahvas kaebab mehe peale, et viimane joo maha kõik raha, mis temale kui tööta töölisele toetusena antakse, naisele mitte pennigi elamiseks raha ei anna, ja et mees arvatavasti on vaimliselt anormaalne. Kui hoolekande ametnik perekonda läheb, selgub järgmist. Naine on oma mehe vastu äärmiselt toores ja halb, käib temaga halvasti ümber, karjub ja sõimab hommikust õhtuni, teeb tema elu väljakannatamata raskeks. Hoolekande ametnikul läheb korda selgitava töö abil meest joomisest tagasi hoida; praegu ei joo tema juba kaheksa kuu vältel alkoholi, majas valitseb jällegi rahu ja kord, eriti sest ajast peale, kui ametnik naisele selgeks tegi, et naine käib halvasti mehega ümber ja sarnane ülalpidamine ongi tähtsamaks joomise põhjuseks.

Keegi riigiametnik hakkas liigjoomise tagajärjel oma ametikohuseid lohakalt täitma, sellepärast kavatseti teda ametist vallandada. Hoolekande ametniku läbirääkimine vastava ülemusega ei annud esialgu tagajärgi, ei tahetud vastu tulla, siiski läks korda ametist vabastamist edasi lükata. Ähvardava lahtilaskmise kartusel ja läbirääkimiste mõjul hoolekande ametnikuga jättis mees joomise, nii et teda jäeti ame-

tisse. Eriti mõjus mehe peale veel läbirääkimine hoolekande ametarstiga.

Üks eraasutuse ametnik on politseiliselt mitmel ja mitmel korral karistatud liigjoomise tagajärjel sündinud korrarikkumiste eest, ka kohus on meest samal põhjusel paaril korral karistanud. Meest ähvardab lahtilaskmine teenistuskohast. Naine jättis ühes lastega mehe maha liigjoomise pärast. Hoolekande asutus katseb viimast abinõu, meest parandada — näib, et see on võimatu, arvesse võttes juba kantud karistusi ja mehe nõrkust alkoholi vastu. Võetakse tarvitusele juba nimetatud Pollardi süsteem tingimisi karistamise kohta ja see abinõu annab soovitud tagajärgi. Esmalt läheb korda naist oma mehega lepitada, ka asutuses lubatakse teda kohale jätta, kui tema jätab joomise maha. Mees peab ennast katseajal kõigiti korralikult üleval, täidab oma teenistusülesandeid väga hästi, nii et äriomanik isegi mehe palka kõrgendab, annab terve oma palga naisele ja ei joo enam alkoholi-lisi jooke.

Keegi müüri-sepp, vana joodik, tuleb kord koju, teeb skandaali, lõhub mööblit ja sellejuures lamab tema raskejalgne naine voodis, iga tund võib oodata lapse sündimist. See juhtumine saab teatavaks hoolekande asutusele. Mees ja naine palutakse hoolekande asutusse ilmuda. Mees jätab esimesel silmapilgul vana joodiku mulje ja naine — vana joodiku naise mulje, tema on kohmetanud, kartlik, ei lausu pea sõnagi. Meest karistatakse kahenädalise arestiga, kuid tingimisi. Ja sellest ajast peale on mees muutunud. Tema ilmub töölt otsekohe koju, ei joo nädalapal-ka enam maha, vaid annab kõik naisele, nii et viimane võib tegemist teha ainult majapidamisega ja lastega ja ei tarvitse enam kõrvalist tööd otsida ja teha. Mees teeb vabal ajal isegi veel kingsepa tööd ja teenib sellega veelgi raha juure. Kui hoolekande ametnik viimastel jõulupühadel perekonda külastamas käis, pani tema suure rõõmuga tähele, et mees oli kaunikese rahasummakese kogunud kinkide tegemiseks naisele ja lastele.

Üks pagariõpipoiss oli perioodiline joodik. Kainel ajal oli tema eeskujulik töömees, teda võidi igapidi usaldada, paremat tööjõudu oli raske omale ette kujutada. Niipea aga kui mees jooma hakkas, polnud temaga midagi peale hakata. Nädalate viisi kestis siis joomine, mis mõnikord nii kaugele läks, et mees jäi meelemärku-

setult lamama. Hoolekande ametnik hakkas tema juures käima, temaga juttu ajama ja lõpuks saigi mees asjast aru, hakkas vabatahtlikult käima hoolekande asutuse poolt korraldatud koosolekutel, jättis joomise täitsa maha ning naine ja lapsed on üliroõmsad selle perekonna peale muutuse tõttu.

Neist juhuslikkudest näidetest selgub, et võimalik on võidelda liigjoomise vastu isegi siis, kui tegemist on vanade joodikutega, vaja on aga kõige pealt joodiku ja tema ümbruskonna usaldust. Ülesanne, mis politsei on oma peale võtnud, ei ole väike ja ei ole kerge. 1925. aastal peeti hoolekande osakonna ja üksikute alluvate hoolekandeadasutuste juures (n. nim. komissariaatide hoolekandeadasutused) — neid oli tol ajal 14, praegu on nende arv juba kasvanud 18 peale — kokku 702 hoolekandepäeva, kuhu kutsuti üldse 8136 inimest, kes kannatasid liigjoomise tagajärgede all. Hoolekandeadasutusse ilmusid kutsututest 5175 isikut, mis välja teeb 64% üldarvust. Isikute juures, kes asutustesse ilmusid, hakati tegema selgitustööd, käidi nende korterites ja, kui vaja oli, karistati neid ainult tingimisi, anti neid n. ütelda hoolekande ametniku valvele.

Tingimisi karistamine või õieti tingimisi armuandmine seati ainult katsena sisse. Selle katse tagajärgi üldise hoolekandega näitavad järgmised arvud: detsembri algusest 1923. a. kuni 31. detsembrini 1925 a. tuli üldse ette 643 tingimisi armuandmise juhtumist, sellest üldarvust ei suutnud tingimisi täita 52 isikut, s. o. 8,09% (katseaeg on harilikult üks aasta). Kui nüüd arvesse võtta neid juhtumisi, millistega on hoolekandeadasutustel tulnud 1925. aastal tegemist teha, kus tingimisi armu ei antud, siis näeme, et 10.221 juhtumisest üldse 1678 inimest 2850 juhtumisel uuesti „sisse kukkusid“, s. o. joomise tagajärjel korrarikumiste tõttu jällegi politsei kätte sattusid, s. o. siis 10,42% — viimased arvud aga näitavad selgelt Pollardi süsteemi kasulikkust ja tarvilikkust, nende arvude käsi-

tamisel peab veel meeles pidama, et 10.221 juhtumiste hulka on arvatud ka kõik esimest korda juhtunud liigjoomised, milliste karistuseks on harilikult ainult rahatrahv, sest hoolekanne algab ikka alles siis, kui sarnased nähtused ühe inimese juures korduvad. Kirjeldatud, tõelik sotsiaalne tegevus, mida politseidireksioon vabatahtlikult, oma algatusel oma peale võttis, leidis lõpuks ka meie sotsiaalministeeriumi tähelepanu. Ministeeriumi algatusel peeti läinud aastal terve rida loenguid ametnikkudele ning karskusseltside kaasabilistele hoolekande alal, mis pidid äratama ja kasvatama huvi kirjeldatud politsei tegevusharu vastu; need loengud on muu seas ilmunud ka eriväljaandena pealkirja all „Alkohol und Polizei“. Tänu erikrediitidele, mis tähendatud ministeerium selleks otstarbeks andis politsei käsutada, läks korda muretseda tarvilikke selgitavaid tabeleid, pilte, mis asetati komissariaatide hoolekandeadasutuste seintele, ja raamatuid väljajagamiseks hoolekandeadasutustele. Arvesse võttes seniseid tagajärgi, võib küll oletada, et see politseiiline hoolekanne jõudsalt ja kasulikult edeneb.

Meie ei suuda muidugi maailma muuta, kuid, nagu alguses tähendatud, korrarikumiste vahekord, mis on korda saadetud purjus peaga, on muutunud ja 71½% pealt langenud 60% peale kolmeaastase hoolekandeadasutuste tegevuse tagajärjel, siis võib öelda, et tükk tööd on tehtud ja hoolekandeadasutused täidavad täielikult oma ülesannet.

Rahvuspoliitiliselt ei ole tagajärg, võib olla, suur, kuid pahet ühes juurtega kõrvaldada, see on juba poliitikameeste ülesanne, kellel selleks on rohkem abinõusid ja rohkem võimu. Nii kaua aga kui nemad seda ei tee, oleme meie õnnelikud, kui meie suudame aidata üksikuid isikuid, luua neile jälle pinda, teha nende perekondi õnnelikumaks ja üldsusele kasu tuua, vähendada korrarikumiste arvu ja, võib olla, kuritegusid.

Intervjuu Berliini Schupo'ga.

H. Tann.

Politseinik tänavnurgal on alati olnud tähtsaks teguriks, kes päevast päeva seisab samal kohal ja kaitseb seadust. Tema juhhib liikumist, on elav teadetebüroo, on kaitseingliks raukadele ja

lastele. Huvitav on juttu vesta sarnase suurlinna politseinikuga ja kuulda tema arvamisi.

„Kas teate,“ ütleb tema, „et võib raamatuid kirjutada selle üle, mis kõik saab

aastate jooksul postil tähele pandud ja läbi elatud. Näete seal vastas, see on koht, kus armastajapaarid kohtavad. Sagedasti tuleb mulle ette, et see koht on asukohaks nendele kosjahimulistele, kes ajalehe kuulutuste kaudu tahavad üksteist tundma õppida. Naisterahvad kannavad harilikult äratundmiseks raamatut käes, kuna meesterahvad selle vastu ajalehte kaenla all. On sagedasti tulnud ette, et mitmel naisterahval on üks ja samane tundemärk: raamat käes, ja sarnastel juhtumistel on muidugi raske õiget ära tunda. Paljud on oodanud siin asjata ja olen siin silmanud nii mõndagi pisarat. Mõned naisterahvad, kes teistega ära vahetatud, on tundide kaupa oodanud oma südame „kalliskivi“, olles lootuses, et küll temagi kord tuleb. Mehed, kes sellel hetkel püüavad sarnasele naisele läheneda, lükatakse ka'gilt tagasi, kuid lõpuks, kui see naisterahvas on oodanud lootuset, läheb tema esimese vastutuli-jaga kaasa.

Minu poole pöörduakse harilikult jä-

relpärimistega: hommikul losside ja muuseumide asukohtade üle, peale lõunat suuremate äride, õhtul paremate teatrite ja revüide järele ja öösel küsivad ilusad naised kahtlaste öölokaalide järele.

Berliinlastega tuleb nii mõnigi kord õige huvitavaid asju ette. Näiteks tuli minu juure keegi poisipeaga kena tütarlaps ja palus mind, et mina annaks edasi tema armsamale, et ema olevat teda tabanud ja tema ei saa kohtamisele ilmuda. Tütarlaps kirjeldas mulle oma austaja välimust. Ma lubasin teha mis võimalik. Kuid pool tundi hiljem nägin oma väikest klienti taksomootoris mööda sõitvat ühe teise austaja saatel. Sageli pöörduvad naised minu poole palvega, neile juhatada lähemat haigemaja, sest sünnitamine olevat lähedal. Ka sagedasti tuleb mul emade palvete peale, nende lapsi tänaval valvata. Olen mitmel korral vahekohtunikuks olnud tülide juures, mis tekkinud vaielusest: kumb on suurem, kas Pariis või Berliin.“

Rahvusvaheliste kuritegijate tagaajamine.

E. T. Realthig, Dayton.

Rahvusvahelise politsei, maailma politsei keskkohas, Viinis asuva „rahvusvahelise kriminaalpolitsei komisjoni“ kantseleis tehakse kibedasti tööd. Igast ilmajaost saadetakse sinna vahetpidamata telegramme toimepandud kuritegude kohta ning palutakse aidata kuritegijaid otsida. — Juba jälle hakkab telegraaf töötama: Berliin — suur võõrastemajavargus; varastati reisikohver, milles olid kõiksugused väärtasjad 100.000 dollari väärtuses. Kes pani kuriteo toime? Muud jälgi kohale ei ole jäetud, kui ühe sõrme jälg — see antakse telegraafi teel samuti edasi, s. t. edasi antakse ainult teatud vormel — arvud, neist muidugi jätkub näpujälje rekonstrueerimiseks.

Viini kriminalistid teavad, mis nüüd tuleb teha. „Saatke telegramm Kopenhaageni“ — nii on büroojuhataja käsk. Kopenhaagenis asub teatavasti praeguse poliitpresidendi Hakon Jörgenseni poolt asutatud ja organiseeritud otsimiskeskbüroo, seal leiduvad kõikide rahvusvaheliste kuritegijate näpujäljed. Kopenhaagen on sellepärast õieti rahvusvahelise politsei kuritegijate album. Telegraaf töötab Viinis ja Kopenhaagenis ja juba otsibki

Taani politseiametnik registratuuris. Varsiti ongi kuritegija — varga isik kindlaks tehtud: „Chester Smith, sündinud 29. mail San Frantsiskos, Ameerika Ühisriikides. Nimetab ennast ka Charles Dossner'iks, Jean ehk José de Braganza'ks, Marquez de Tamalicao'ks, Portugali kuninga väljaspool abielu sündinud pojaks, ema olevat keegi Pariisis elutsev Maria Luise Monteiro. Kuulus juhusteotsija, varas ja petis.“ See teade läheb Viini ja antakse sealt otsekohe edasi: Berliini, Pariisi, Londoni, New-Yorki, Konstantinopeli, Ateenasse, Praaga, Aleksandriasse, Bombaysse, Pekingi, Tokiosse — igasse kohta. Otsige kuritegijat, kui leitud, arreterige! Aga kust oasida, kuidas teda leida?

Ühe suurema Itaalia laevaliini aurik sõidab Konstantinopelist välja, aurik suundub Dardanellide kaudu Aleksandriasse. Aurik peab jõudma viimasse linna enne kui inglise postiaurik sealt sõidab välja Bombaysse. Rumili Hissari juures võtab auriku traadita telegraaf vastu n. nim. „wireless'i“ — telegrammi, mis saadetud Konstantinopeli politsei poolt; veidi hiljem jõuab laevale samal teel teine, samasuline telegramm Ateenast. Mõlemad

telegrammid on, nagu tähendatud, ühesilulised, mõlemate sisu on — otsimiskiri. Telegraafiametnik toimetab telegrammi siin, nagu igal teiselgi laeval, otsekohe laeva detektiivi kätte. Telegramm ise näeb järgmiselt välja: „Smith, Chester alias Dossner, Charles, Jean alias José de Braganza, Marquez de Tamaliçao, 29. 5. 90., San Frantsisko U. S. A. D. 6334 4/5 5/6 4544 1324 12. Ba. 11 8 35 568, b 18, e 15, h 334 45, i 41. Sb 36, 679. Tuleb arreteerida. Teatada Viini.“ Kriminallist tõlgib telegrammi järgmiselt: „Smith, Chester ehk Dossner, Charles ehk Jean või José de Braganza, Marquez de Tamaliçao, sündinud 29. mail 1890 aastal San-Frantsiskos, Ameerika Ühisriikide kodanik, „D“ tähe järel seisavad otsitava kuritegija näpujälgede vormelid ühes kõikide näpujälgede iseäraldustega, „B“ tähe järel seisab kirjeldus Bertillon süsteemi järgi, mille abil antakse edasi tagaotsitava kehamõõdud, Ba 11 tähendab: pikkus 1,70 meetrit, 8 tähendab: kastaanpruunid juuksed, 35 tähendab: kongus nina, 568 tähendab: suur suu, 618 tähendab: paksud huuled, e 15 tähendab üksikasju otsaesise ja nina proofiili kohta, h 334 tähendab, et kuritegija ihunaha sisse on põletatud joonistused ja nimelt päike ja täht, 45 tähendab, et joonistuse pikkus on viis tsentimeetrit, i 41 tähendab, et joonistus leidub käe peal. Peale „S“ tähe leidub kuritegija eriala, Sb 36 tähendab, et tegemist on võõrastemajade ja kalliskivide vargaga ja 679 lõpuks tähendab, et kuritegija töötab harilikult ühes teistega, kaasabilistega, et tema on alati varustatud püstoliga ja tema kannab kaa-

sas vale isikut tõendavaid dokumente. Siinkohal olgu märgitud, et see lühendatud isiku kirjeldusviis ja kuritegija tegevuse kirjeldusviis leiti üles juba nimetatud Taani politseipresidenti Hakon Jörgenseni poolt; süsteem võimaldab, nagu kirjeldusest näha, täpset teadete ja andmete edasitoimetamist telegraafi teel, mispärast süsteem ka, kui tarvilik ja kasulik, nüüd juba üle ilma on võetud tarvitusele.

Kõige pealt vaatab kriminallist nüüd, kas telegrammis tähendatud nimede all on enast laevaraamatusse kannud keegi reisijatest. Seal ei leidu midagi. Siis tuleb juba tähepanelikult reisijate seast kuritegijat saadud kirjelduse alusel otsima hakata. Muidugi tuleb otsida nii, et kellelgi aimugi ei oleks otsimisest. Otsimist peab toimetama süstemaatiliselt, mitte rutates. Detektiiv otsib kaua, mitte ükski reisijatest ei pääse tema silmade alt. Pika otsimise järele leiab tema aga lõpuks siiski otsitud mehe. Järgneb eriline kahekõne, kriminallist haarab äkki reisija käe — ja leiab sellel naha sisse põletatud joonistuse — päike ja täht. Nüüd pole enam mingit kahtlust, et reisija on otsitud võõrastemaja varas. Mees arreteeritakse, Viini lähetatakse telegramm, et varas on tabatud ja väärtasjad leitud.

Kõik kuritegija protestid ja vastuhakamised ei aita midagi. Näpujäljest, mis leiti Berliini võõrastemaja toa toolilt, kuhu oli mahutatud kohver (näpujälge läks korda näha ainult joodi abil!) on küllalt, et arreteerida Ameerika kuritegijat, kes Berliinis varguse toime pani, Itaalia aurikul Türgi kalda lähedal!

Ametlik osa.

Piirivalve valitsuse ülema käsukirjaga 23. oktoobrist s. a. nr. 112:

Revideerides 14. ja 15. oktoobril Lääne jaoskonna Saaremaa rajooni, leiti, et siin rajooni ülema kapten Song'i poolt selle väikese koosseisuga piiri sulgemiseks on tehtud tõsist tööd. Seda kinnitab ka suur salakaubatabamise juhtumiste ja toimepandud läbiotsimiste arv.

Kogu meeskonna välimus jättis hea mulje. Sõjariistad — eeskujulikus seisukorras. Teenistuse nimel on avaldatud rajooni ülemale kapten Song'ile kiitust.

Korraliku ja eeskujuliku teenistuse eest on ülendatud Saaremaa rajooni Triigi kor-

doni ülema k. t. kapral Julius Jürgenson noorem allohvitseriks ja sama rajooni Kuressaare kordoni ülemale veltveebel Johannes Jürisson'ile on avaldatud kiitust.

Politseidirektori käsukirjaga 2. nov. s. a. nr. 44:

Keina 1. rajooni konstaabel Läänemaal Aleksander Roose on vabastatud ametist omal palvel, arvates 23. oktoobrist s. a.

Raudteepolitsei Jõhvi rajooni konstaabel Voldemar Kenner on vabastatud ametist omal palvel, arvates 1. nov. s. a.

Nõmme jaoskonna 1. rajooni konstaabel Alfred Epoldt on vabastatud ametist omal palvel, arvates 1. nov. s. a.

Tartu-Valga prefektuuri konstaabli kohustetäitjad Ferdinand Vaino, Rudolf Kruuse, Aleksander Lohuaru, Karl Aden, Jaan Kriiva ja Heinrich Riiga on kinnitatud sama prefektuuri konstaabliteks, arvates 1. novembrist s. a.

Raasiku jaoskonna politseikomissari asjaajaja Hermine Jalakas on vabastatud ametist omal palvel, arvates 1. nov. s. a.

Kohtuministeriumi määrus notari koha üleviimise kohta Väandra alevist Mõisaküla alevisse.

Kohtuministeriumi määruses 11. apr. 1919. a. nr. 13, „Juhatuskiri notariuste kohta“ („R. T.“ nr. 24 — 1919. a.) ette nähtud notari koht Väandra alevis Viljandi-Pärnu rahukogu ringkonnas on üle viidud, kokkuleppel sise- ja kaubandus-tööstusministriga, Mõisaküla alevisse sama rahukogu ringkonnas.

Väljamaalt.

Politseiasutuste rahvusvaheline koostöötamine.

Kuidas see koostöötamine tegelikult sünnib, sellest jutustab Berliini kriminaalpolitsei juhataja Dr. Weiss „Berliner Tageblatt'is“ suure politseinäituse puhul, tuues ette mitmesuguseid näiteid. — 1920. aastal varastati Ameerika miljonärikt, tuntud „terasekuningalt“ C. M. Schwab'ilt suur kuldportsigar. Vargus sündis Ühisriikides. Schwabil oli portsigar tähtis mitte sellepärast, et see oli massiivsest kullast, vaid selle tõttu, et see oli kingitus, mis omal ajal tehti Baltimore linna poolt miljonäriale. Portsigari kaunistas linna üldvaade, linnavapp ning Schwabi nimi. Ühisriikide kriminaalpolitsei jõudis arvamisele, et portsigar on toimetatud väljamaale, sest Ühisriikides oleks raske olnud seda ära müüa. Politseivõimud teatasid vargusest teiste riikide kriminaalpolitsei võimudele, muu seas ka Berliini kriminaalpolitseile. Huvitav on selle juures veel asjaolu, et tol ajal — 1920 a. — Ühisriikide politsei ei seisnud ühenduses Saksamaa politseiga, ilmasõda katkestas omal ajal kõik sidemed ja mõlema riikide politseiasutused ei jõudnud veel uuesti ühendusse astuda. Sellepärast pöörduti sakslaste poole ühe tuntud, ilmasõja ajal erapooletu riigi kriminaalpolitsei juhi kaudu, kes mängis vahemehe osa Ühisriikide ja Saksamaa politseijuhtide vahel. Ei läinud palju aega mööda ja kadunud portsigar oli Berliini kriminaalpolitsei käes. Portsigar käis käest kätte ja vahetas mitmel korral omanikku enne kui ta sattus politsei kätte. Politseil läks korda järgmist kindlaks teha. Üks miljonäri teenijatest osutus vargana. Teenija müüs portsigari edasi ühele meremehele, viimane toimetas kallihinnalise kuldasja laevale ja tõi selle siis Saksa-

maale ning andis edasi oma vennale, kes töötas rätsepana Berliinis. Rätsep omalt poolt müüs asja kellegi kullaseppale. Viimane müüs selle ühele kaupmehele ning see toimetas jällegi portsigari ühes kuritegijate lokaalis „Grosser Seidel“ ühe teise „kaupmehe“ kätte. — Igaüks toimetas mõistagi müümist ikka vastavate protsentide vahekasuga. „Kaupmees“ omalt poolt müüs lõpuks portsigari ühe sigariäri omanikule, kellelt siis politsei lõpuks ka asja kätte sai. On arusaadav, et politsei selgitamise töö — kuidas portsigar käest kätte läinud — kauemat aega nõudis, siiski suudeti tervet asjakäiku selgitada ja portsigari ühes tarviliste andmetega toimetada New-Yorgi politseijuhi kätte. Pole huvitusest märkida ka asjakäigu lõppu. Saksa kohus mõistis „kaupmehe“, keda süüdistati varastatud asjade hoidmises ja müümises, õigeks, kuna New-Yorgi politseipresident Enright Berliini politseikomissarile Trettin'ile, kes asja avalikuks tegi, õnne soovis ja teda palus New-Yorgis ärapeetavast politseikongressist osa võtta New-Yorgi linna kulul.

Salakaubavedajate sõda Chikagos.

Ühenduses salakaubavedajate, eriti alkoholivedajate, hea äriaga on aga ka tekkinud suur konkurents salakaubavedajate vahel ja selle võistluse tagajärjeks on suur vihavaen üksikute „ärimeeste“ vahel, mis mõnigikord tapmistega lõpeb, mis täitsa arusaadav, kui arvesse võtta, et salakaubavedajate hulgas leidub palju kriminaalkuritegijaid. Asi on praegu nii kaugele läinud, et näiteks, Chikagos peetakse salakaubavedajate vahel korrapäraseid lahinguid, millede tagajärjel osa kuritegijatest surma saab. Nii hästi politseil, kui ka seltskonnal poleks midagi niisu-

guste lahingute vastu, kui ühed kuritegijad teisi hävitaksid, kui see üldisele julgeolekule ja korrale hädaohtlik poleks. Viimaste kuude jooksul on alatasa suurenenud juhtumiste arv, kus korraga kusagil eeslinna tänaval on kuulda kuulipildujate raginat ja kus kuulid tabavad juhuslikke möödaminejaid. Kui üks vaenulistest salkadest võidab, kui, teiste sõnadega, üks salk kaotab surnutena ja haavatutena palju mehi, katsub võidetud salk kaotust kättemaksta ning ühel ilusal päeval puhkeb lahing uuesti lahti. Mõne nädala eest peeti jällegi sarnane lahing, kus kaks meest surma ja mitu haavata said. Kõige halvem on see, et Chikago politsei praeguste jõududega ja praeguse olukorra juures ei suuda midagi tõsisemat ette võtta kuritegijate kahjutuks tegemiseks. Chikago politsei ülem seletas veel hiljuti ajakirjanikudele, et temal puudub kuritegijate vastu edukaks võitlemiseks praegusel silmapilgul tarviline reaalne jõud. Ainus lootus on, et valitsus appi tuleb, enam jõudusid Chikagosse saates või et — kuritegijad aja jooksul üksteist hävitavad. On teada, et salakaubavedajate käes praegu on vähemalt 17 kuulipildujat, kuid kelle käes nemad on, pole võimalik kindlaks teha, samuti pole võimalik viimase lahingu kangelas selgitada ja teisi kaitsta. Iseloomustav praegusele olukorrale on veel see asjaolu, et politsei küll suudab kindlaks teha, kes salakaubavedajatest tapmistes süüdi, kuid, kui asutakse arreteerimisele, ilmuvad päevavalgele sarnased tõkked, et võimata on midagi läbi viia — kuritegijate kaitseks tegutsevad tuntud Chikago seltskonna tegelased, kes muidugi ühel või teisel viisil nende tegevusega seotud ja huvitatud on sellest, et must äri õitseks edasi.

Kõige kardetavamaks salakaubavedajate salkade juhiks on keegi Caponi — keda nimetatakse Chikago öökuningaks. Asi on isegi nii kaugele läinud, et Caponi umbes paari nädala eest andis ajakirjanikudele seletusi oma tegevuse kohta — kuninga intervjuu! Muidugi tõendab Caponi, et tema on ilmsüütu — vähemalt tapmistes ja et tema kõige jõuga tahab võidelda rahu eest salakaubavedajate keskel. Mulle ei tule mõttessegi, seletas Caponi, kuulipildujate tule alla sattuda, et surma saada tänaval, nagu mõni loom. Meil on küllalt ülesandeid ja küllalt tegemist ja meil ei tarvitse sugugi teineteist pussitada ning maha lasta. Caponi

sjhiks on katsuda kõikide salkade juhtisid omamoodi konverentsile kokku kutsuda, et siis üldist rahu jalule seada. Mehel olevat suur mõju kuritegijate peale, mis muu seas sellega seletatav, et tema on üks jõukamate salakaubavedajate keskel ja üks rikkamatest Chikago kodanikkudest üldse.

Vangi põgenemine.

Mõne aja eest põgenes Ungaris Gyula politsei arestimajast keegi Gabriel Molnár, tuntud ja juba mitmel korral karistatud kuritegija. Teda tabati küll mõne tunni pärast, kuid siis läks mehel korda uuesti põgeneda — arvatavasti juba pikemaks ajaks. Peale põgenemist politsei arestimajast asus kuritegija kohe tööle ja varastas kõiksugu asju taludest, kus temal tuli läbi rännata. Eleki küllasse jõudes, müüs mees tee peal saagi maha, läks kohalikkude kõrtsi, et raha kohe alkoholi vastu ümbervahetada. Kui politseiametnikud, kes Molnári taga ajasid, Eleki kõrtsi jõudsid, oli kuritegija juba niivõrd joobnud, et ennast pikema jututa lasi kinni võtta. Politseinikud, kes teatud tööga võisid rahul olla, jäid nüüd omalt poolt kõrtsi aega viitma ja ei pööranud kuritegijale enam suuremat tähelepanu, seda enam, et mees oli joobnud ja temal käed pealegi veel kinni seotud. Kuid Molnár ei jäänud lihtsaks pealtvaatajaks. Teda asetati ahju lähedusse ja tema katsus köit, millega tema käed kinni olid seotud, ahju ukse abil läbi hõõruda, mis temal ka tõesti korda läks. Järgmisel silmapilgul pääses tema ka juba läbi akna õue. Oma suureks üllatuseks nägi mees aga, et temast kaks-kümmend sammu eemal seisab politseiametnik. Kuid kuritegija jäi külmavereliseks ja tegi, nagu oleks tema täitsa joobnud. Kui politseinik tema juure astus ja kurjalt küsis, mis tema nii hilja siin teeb, vastas mees, et tema veidi joobnud on ja enam koju ei suuda minna ning palus, et ametnik teda veidi saadaks. Politseinik langes ka löksu, saatis veidi kuritegijat ja läks siis jälle kõrtsi juure tagasi. Kavalt Molnárist aga puuduvad praegu iga-sugused jäljed.

Võitlus postivarguste vastu Ühisriikides.

Alates 21. oktoobrist s. a. pandi Ameerika Ühisriikides uus kord maksma postipakkide väljaandmise keskkohis, eriti seal, kus raha antakse välja ja maksatakse sisse. Esialgse kava järele maksab uus kord ainult tähtsamates postiasutus-

tes. Nimelt seatakse postkontorites üles alalised sõjaväel. postid mereväelastest, kes karabiinidega ja püstolitega on varustatud ja kelle ülesandeks on võidelda postivarguste ja postivaraste vastu. Neile on antud kõva käsk postivargaid tarbekorral, kui teist kinnivõtmise ehk kaitseabinõu ei ole — koha peal maha lasta. Peale selle määrati 50.000 dollarit tasuna igapähele, kes avalikuks teeb postivargaid ehk kaasa aitab sellele, et neid kuritegijaid kinni võtta, ehk kes teatab ametivõimudele kavatsusel olevatest postivargustest. Sarnased valjud abinõud on möödapääsematuks muutunud, sest, nagu seletavad postijuhatajad, viimaste aastate jooksul on postivaraste kätte langenud mitte enam ega vähem kui 16 miljonit dollarit, sellest summast on tagasi saadud ainult väiksem osa.

Varas ja vihm.

Hiljuti tabas Berliinis üht varast õnnetus õnnetuse järgi, mille lõputulemuseks oli politsei kätte langemine ja kohtu alla sattumine. Varas töötas ühes suuremas vabrikus, kuid lasti teenistusest lahti. Et mees ei osanud midagi peale hakata, tuli tema — kui vana kuritegija — mõtte peale vabrikusse külla minna ja sealt tööpalga asemel kraami võtta. Mees muretses omale kärü ja suure kasti ning läks vabriku lähedusse. Tema seletuse järgi politseile, leidnud tema tänaval ühe noore mehe, kes nõus olnud teda vabriku hoovi peale kasti sees vedama. Ühe maja eesruumis asetus mees kasti, abiline aetas kasti kärule ning algas sõit vabriku suunas, ühes sellega aga algasid ka õnnetused. Abiline aetas nimelt kogemata kasti niimoodi kärule, et vaene kastis olija kuritegija pea peal seisis. Teiseks õnnetuseks oli asjaolu, et vahepeal hakkas vihma sadama. Vabriku hoovi peale jõudes, aetas abiline jällegi kasti niimoodi, nagu tema kärulgi oli, nii et kuritegijal tuli eda-

si pea peal seista. Vihm tilkus läbi kasti ja vesi jooksis vargale otsekohe ninaaukudesse. Mees ei suutnud kõige selle tõttu kauem kastis viibida ja lahkus sealt varem, kui oli kavatsenud, s. o. enne pimeduse tulekut. Kõige selle tõttu juhtuski kolmas õnnetus — see on politsei kätte langemine. Kuritegija ronis lihti kaudu vabriku kontoriruumidesse kolmandale korrale. Kui tema parajasti tööl oli, nähti teda kõrval olevast, teisest vabrikuhoonest. Kohalekutsutud politsei võttis siis mehe kinni.

Saladuslik kuritegija.

Keegi kuritegija, kes ainult maskeeritult tegutseb ja keda Ameerika politsei nimetab „The Cat“, tegutseb juba pikemat aega Chikago linnas, hoiab publiku ja politsei juba nädalate viisi ärevuses, ilma et korda oleks läinud teda tabada ehk vähemaltki selgitada, kellega on tegemist. Praegu pole isegi teada, kas kuritegija on mees või naine (mõned andmed lasevad nimelt oletada, et tegemist on naisterahvaga), kas tema on ameeriklane või mõni väljamaalane jne. Kuritegija erialaks on naiste riisumine tänaval, mida tema juba kavakindlalt iga päev kella 7 ja 10 vahel toimetab, et siis jällegi jäljetult kaduda. Kuritegijal jätkub isegi julgust, sellest hoolimata, et teda jälgib umbes 200 kriminaalametnikku ja 6 naispolitseinikku (viimased kõnnivad tänavaid mööda nagu harilikud jalutajad — naisterahvad, et sel teel kuritegija jälgile saada) — linnapea korteri läheduses riisumisi toime panna. Just viimane asjaolu tekitab arvamist, et tegemist on gentleman vargaga, kes riisub ja varastab varguse enda pärast, aga mitte selleks, et raha või väärtasju saada, tähendab kuritegijal on vargus mingisuguseks spordiks. Arvatakse, et kuritegija on pärit heast seltskonnast ja et tema arreteerimine oleks kahtlemata sensatsiooniliseks sündmuseks.

Küsimused ja kostmised.

Nr. 870. „E. P.“ tellija V. L. Küsimus. Vabrik ei tööta enam täielikult, kuid vabriku tööliste koosseis ei ole veel lõpulikult vallandatud. Tegutsevad kohapeal mõned üksikud töölised, samuti ka vabriku administratsioon.

Nimetatud vabrik võlgneb igasuguseid riigi- ja omavalitsusmaksusid, mida tuleb nõuda sunniteel vabriku varandusest.

1) Kas on politseil õigus maksude mitetasumisest vabriku vallasvara kirjutada

üles, nagu, näiteks, tööriistu jne. enam-pakkumisel mahamüümiseks.

2) Kas tuleb käesoleval juhtumisel arvestada Balti erasead. §§ 549 ja 573 olevate seletustega, kui vabriku kinnisvara on panditud pangale, lugedes vallasvara lahutamatuks osaks kinnisvarast, müügile määramisel vabriku kinnisvara peale tehtud obligatsioonide pidaja huvide kaitseks vallasvara müügi puhul.

Vastused: 1. ja 2. Balti eraseaduse § 573 põhjal mõeldakse vabriku all mitte ainult mingisugust ehitust, vaid tervet vabriku korraldust, kuhu vabriku päraldistena kuuluvad kinnisvara, ehitused, ka masinad, tööriistad, töös olevad vabriku saadused jne. Vabriku päraldisteks ei loeta valmisolevaid vabriku saadusi, ka valmisolevat tooresmaterjali, millest võib järeldada, et neid võib eraldi vabriku vallasvarana kirjutada üles ning võlgade katteks oksjonil ära müüa. Kui aga vabrikul niisugust vallasvara ei ole, siis tuleks vabrik terve-na üles kirjutada ning riiklise vastuvaidlemata nõudmiste seaduse § 229 märkuse korras müügile määrata. Nimetatud seaduse järele võib niisuguse vabriku päraldistest, mis ei tegutse täie jõuga, neid nõusid ja tööriistu ära müüa, millised üleliigsed või kasutamata seisavad. Sarnases korras vabriku päraldiste müümine ei rikuks sugugi veel teiste vabriku päraldistega, käesoleval juhtumisel vabriku kinnisvaraga, seotud õigusi, mis on pangal obligatsioonide näol tähendatud kinnisvara peale.

Nr. 909. G. V. Küsimus. Balti eraseaduse põhjal kuuluvad leitud asjad leidjale isikule väljaandmiseks sel juhusel,

kui omanik ühe aasta jooksul, kuulutamise päevast arvates, neid välja ei ole võtnud. Kuidas tuleb asjade leidjale väljaandmist toimetada: 1) kui isik elab Vabariigi piirides, 2) kui tema elab väljaspool riigi piire ja 3) kas tuleb kaotaja isiku väljaspool riigi piire elutsemise puhul maksvaks lugeda üheaastane tähtaeg, kui isik kaotamise päeval riigi piiridest lahkus ning peale üheaastalise tähtaja möödumist tagasi tulles alles siis saab leiust teada ning nõuab asju tagasi ja asjad on veel väljaandmata — ehk sarnasel juhusel, kui need juba leidjale välja antud.

Vastus: Balti ts.-õig. põhjal läheb leitud asi tema omaniku tähtajal mitteilmumise tõttu leidja omanduseks ainult endisel Eestimaa kubermangu territooriumil, mujal mitte. Kui leidja ei ela kohal, siis võib temale asja kätte saata, kui ta seda soovib ja saatekulud tasub; riigi summast ei või selleks kulutada. Kaotaja (omaniku) väljamaal viibimine ei avalda mingit mõju seaduses ettenähtud tähtaja peale. Kui asi leidjale seadusepäraselt välja antud, ei ole politseil kaotaja ilmutisel mingisuguseid korraldusi teha, ilmub aga viimane enne seda, siis tuleb väljaandmisega viivitada, et kaotaja saaks leidjaga tasu suhtes kokku leppida. Üksikasjalisemalt leitud asjade kohta vaata „E. Politseileht“ nr. nr. 4 ja 5 s. a.

Õiendus: Eelmise numbril ametlikus osas avaldatud politseidirektori käsukirjas 22. oktoobrist s. a. Nr. 43. on eksitav trüki-**vga**, tuleb lugeda: „Elva jaoskonna politseikomissari asjaajaja kohusetäitjaks on määratud . . .“

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**
Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s e d.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

K r ü ü m a n n, Johan Jaani p., v. a. Esna vallaval. 30. 8. 23 a. nr. 385.
L i i t, Aleksei Moisei p., v. a. Petseri vallaval. 13. 1. 20 a. nr. 157/5.
M ü l l e r, Marie Jüri t., v. a. Kasaritsa vallaval. 8. 1. 20 a. nr. 641.
R a u p, Johan Jaani p., v. a. Haanja vallaval. 19. 12. 19 a. nr. 104.

T a p p, Mihkel Tooma p., v. a. Kihnu vallaval. 25. 4. 22 a. nr. 333.
K o g e r m a n n, Karl, v. a. Tall. linna pol. ülemalt 1919 a. nr. 1393. (35276)
K r e i t s v i g, Johannes, v. a. Kloostri vallaval. 16. 4. 21 a. nr. 1610.
L a o s, Adelheid, v. a. Narva linna pol. ülemalt 3. 2. 20 a. nr. 19293.
N a p p, Mathilde Andrusse t., v. a. 22. 1. 1920 a. nr. 416. (38387)

Eichfeldt, Mihkel Anna p., v. a. Puiatu vallaval. 12. 1. 21 a. nr. 505. (38777)
 Maasepp, Linda Jaani t., v. a. Tallinna pol. 4. jsk. 21. 1. 20 a. (38777)
 Saarepera, Helmi Tiidu t., v. a. Puiatu vallaval. 21. 12. 19 a. nr. 124. (38777)
 Ruus, Voldemar Jaani p., v. a. Kaarli vallaval. 1922 a. (38777)
 Mures, Ella Peetri t., v. a. Holstre vallaval. 10. 1. 20 a. nr. 801. (38777)
 Avik, Liisa Andrese t., v. a. Taevere vallaval. 26. 12. 19 a. nr. 300. (38777)
 Aleksius, Peet Hansu p., v. a. Vastemõisa vallaval. 28. 2. 20 a. nr. 1152. (38777)

Teadaanne.

Tallinna-Harju prefekt teatab, et Tallinna linn ühes selle piirkonnaga ja Harju, Saue, Vääna ja Kurna vallad ja Nõmme alev nende täies ulatuses on koerte marutaudi kahtlaseks piirkonnaks tunnustatud. Kõik koerad ja kassid selles piirkonnas tulevad kuni 25. dets. 1926 a. kinni pidada.

Alus: Loomataudide vastu võitlemise määruste §§ 77, 78 ja 79 („R. T.“ Nr. 62/63-1924 a.).

Tallinnas, 12. oktoobril 1926 a. Nr. 8716.

V. Sihle

Tallinna-Harju prefekti eest abiprefekt.

Siseministeeriumi

politsei osakond annab välja avalikul **võistluspakkumisel** politseiasutustele tarvisminevate raamatute ja plankide

trükkimistöö.

Vähempakkumine peetakse 10. novembril s. a. kell 10 homm. ja järelpakkumine 13. novembril s. a. kell 10 homm. politsei osakonna ruumides Toompea lossis. Lähemaid teateid saab politsei osakonna majandustoimkonnalt igal tööpäeval kella 10—14.

Kuulutus.

Paide jaoskonna politseikomissar annab teada, et 17. novembril 1926 a. kell 10 hommiku müüakse Võhma vallas, Karinu mõisas **enampakkumisel** Jüri Tirmann'i päralt olev varandus, mis koosneb 10-hobusejõulisest lokomobiilist, firma „Lanz“, hinnatud 30.000 marga peale, maksu sissenõudmiseks. Müüdavat asja võib näha oksjoni päeval kohal.

Pakkumine algab hinnatud summast.

Paides, 2 nov. 1926 a. Nr. 05207.

J. Tilling.

Paide jaoskonna Politseikomissar Järvamaal.

Tallinna-Harju prefekti

teadaanne.

On tulnud ette palju juhtumisi, kus väljamaalased elavad ilma vastava peatusloata ehk iganenud peatusloaga, missugusele väärnähtusele aitab kaasa asjaolu, et maja- ja korteriomanikud sugugi nende juures elavate väljamaalaste dokumentide järele ei valva, vaid arvavad, et politseis registreerimisega on nemad oma kohuse täitnud.

Tegelikult ei ole aga asi nii, vaid rahukoht. trahv. sead. § 61 teise osa järele on maja- ja korteriomanikud vastutavad nende juures elavate isikute elamislubade korrasoleku eest.

Sellest teatades hoian, et tulevikus juhtumistel, kui ilmsiks tulevad peatusloata või iganenud peatusloaga elamised, peale süüdlase isiku ka veel majaomanik vastutusele võetakse

O. Tolmoff

Prefekt.

Kuulutus

Jõhvi jaoskonna politseikomissar Virumaal, annab teada, et 15. nov. 1926 a. kell 10 hommiku müüakse Jõhvi jsk. politseikomissari kantseleis, Jõhvi alevis,

enampakkumisel

teistkordselt Kristjan Kuusmik'u päralt olev varandus, mis koosneb ühest hobusest, ühest detsimaalkaalu ühes kuue vihiga, kolmest lõhevõrgust, ühest käsiõmblusmasinast ja ühest raudassidega töövankrist, puhtakasumaksu sissenõudmiseks.

Müüdavaid asju võib näha oksjoni päeval 15.XI.26.

Pakkumine algab pakutavast summast.

Jõhvis, 4. nov. 1926 a.

Nr. 05145.

H. Raukas

Jaoskonna komissar.